

дното течение на Дунав.¹⁵ Рекогносцировката се извършва с лодки по течението на реката, а според получените резултати се докладва, че именно около Свищов е стратегически най-целесъобразно да се осъществи преминаването на десния бряг.¹⁶ Междувременно получават сведения и за това, че отвъд никополското бърдо е разположил армията си Хасан паша, чиято численост непрекъснато нараства.

От Турну Мъгуреле, Зимнич и Свищов П.Хитов се движи с щаба на руската армия в посока към старата българска столица. По време на прехода, както и след настаняването на бивак край Търново, той всъщност е на разположение на разузнавателното управление и това обяснява последвалите му задачи по посока Търново - с.Козаревец - с. Кесарево, където е разположен неголям руски отряд от пехота, кавалерия и артилерия. Целта е да се засече евентуално придвижване на сили на противника от изток, откъм Осман Пазар /Омуртаг/. Преходът им е прекъснат от сериозен артилерийски обстрел и се връщат през Кесарево, гр. Лясковец, Търново, където полк. Паренсов докладва. Наскоро на неговото място е назначен полк.Артамонов, който отказва на настояването на Паренсов да вземе Хитов със себе си: "Той тряб[в]а тука, в щаба, и не може без заповед да се отдели от щабофицера"- пише в спомените си войводата и обяснява мотивите на новия началник."Подир това мен ми се заповяда да ида с моите няколко момчета и ми се даде и един казак, и препоръчително писмо..."¹⁷ Писмото, извесно в историческата литература, е до старейшините в селищата по прохода Хаинбоаз за спешната необходимост от поправка на коларския път, но цитираното в записките на войводата ни обръща внимание на факта, че тогава той се движи със съвсем ограничен брой свои помощници, отбрани, разбира се, от самия него. По това време случайността го среща с руския полк. Де Прерадович, който в спомените си споделя своите първи впечатления: "Така подир малко дойде при мене, дрънкащ подир си саблята в желязна ножна, невисок ръст, здрав един българин, с дълги мустаци и се отрекoмандува:"Панайот войвода!" Панайот беше облечен в чепкен от местно сукно, камилски цвят и агнешка народна шапка. На лицето му нямаше нищо такова, което да свидетелствува за неговите военни дарове и заслуги."¹⁸

С настъплението на Предния отряд на ген.И.В.Гурко на юг от Балкана,натам се придвижва и малката чета на П.Хитов, вече с възможности за относително по-голяма самостоятелност в дейността си, но под опеката на руските разузнавателни служби. За целта още в началото на похода войводата получава и съответните легитимиращи документи, нужни за изпълнението на предстоящите задачи: свидетелството му от руския генерален щаб с дата 16 юли 1877 г.,според което "българският войвода Панайот Хитов по заповед на Началник Щаба на армията се командирова от мене в различни местности на Дунавския и Адрианополския вилаети. Моля, да му се оказва възможното съдействие."; визитна картичка от полк.Артамонов с надпис от подобен характер и с уточнението, че той изпраща Хитов в качеството му на "съпровождащ и посредник между българското население и нашите войски и е длъжен да се връща към щаба на армията мигновено при